

CUPRINS

Capitolul 1	
Domnul Sherlock Holmes	5
Capitolul 2	
Blestemul neamului Baskerville	14
Capitolul 3	
Problema	26
Capitolul 4	
Sir Henry Baskerville	38
Capitolul 5	
Trei fire rupte	52
Capitolul 6	
Baskerville Hall	65
Capitolul 7	
Familia Stapleton de la Merripit House	78
Capitolul 8	
Primul raport al doctorului Watson	95
Capitolul 9	
Lumina dinspre mlaștină (al doilea raport al doctorului)	104
Capitolul 10	
Extras din jurnalul doctorului Watson	125
Capitolul 11	
Omul de pe stâncă	138

Capitolul 12	
Moartea din mlaștină	154
Capitolul 13	
Întindem plasele	170
Capitolul 14	
Câinele din Baskerville	185
Capitolul 15	
Retrospectivă	201
Cronologia vieții și a operei	215
Repere istorico-literare	219

Capitolul 1

DOMNUL

SHERLOCK HOLMES

Domnul Sherlock Holmes se trezea de obicei mai târziu dimineața, cu excepția acelor ocazii destul de dese când nu dormea toată noaptea. Acum stătea la masă. M-am aplecat asupra focului din cămin și am ridicat bastonul uitat de vizitatorul din noaptea anterioară. Era din lemn, subțire, minunat lucrat, cu cap rotund, asemenea celor cunoscute drept „Avocat Penang”. Chiar sub cap avea o bandă argintie lată de circa un inch. „Pentru James Mortimer, M.R.C.S., de la prietenii săi de la C.C.H.” era gravat pe aceasta, cu data „1884”. Era tipul de baston pe care avocatul de modă veche obișnuia să-l ia cu el, solid, inspirând demnitate și încredere.

— Hei, Watson, ce faci cu el?

Holmes stătea cu spatele la mine și nu-i dădusem niciun indiciu despre ocupația mea.

— De unde știi ce fac? Cred că ai ochi și la ceafă!

Arthur Conan Doyle

— Nu, dar am în fața mea un ibric de cafea, din argint bine șlefuit, în care se oglindește totul, zise el. Dar spune-mi, Watson, ce faci cu bastonul vizitatorului nostru? Fiindcă am fost atât de ghinionști că nu ne-am întâlnit cu el și nici nu știm ce vrea de la noi, acest obiect lăsat aici din întâmplare devine foarte important. Să vedem ce-mi poți spune despre omul acesta doar pe baza bastonului.

— Cred, am zis, urmând pe cât puteam de mult metodele prietenului meu, că doctorul Mortimer este un medic matur, de succes, stimat, deoarece oameni care-l cunosc i-au dăruit această dovadă a aprecierii lor.

— Bine, zise Holmes, chiar excelent!

— Cred chiar că este un doctor de țară care face multe vizite pe jos la pacienții săi.

— De ce?

— Pentru că acest baston, deși la început a fost foarte frumos, acum este tocit și nu prea cred că un doctor de la oraș l-ar purta mereu cu el. Chiar și fierul care-l întărește este uzat, deci s-a umblat mult cu el.

— Perfect!

— Apoi inscripția „Prietenii de la C.C.H.“, cred că se referă la ceva legat de vânătoare, de un club local ai cărui membri au avut nevoie de asistență medicală pentru care i-au oferit un mic dar.

— Chiar că te descurci foarte bine, Watson, zise Holmes, trăgându-și scaunul mai în spate și aprinzându-și o țigară. Pot spune că toate observațiile tale m-au ajutat. Nu m-ai luminat în cercetările mele, dar tot

CÂINELE DIN BASKERVILLE

mi-ai adus ceva lumină. Unii oameni, fără să fie geniali, au puterea de a-i stimula mult pe alții. Mărturisesc, prietene, că îți datorez mult.

Nu mai vorbise așa de mult timp și admit că-mi făcea plăcere să-l aud lăudându-mă, pentru că deseori mă simțisem ofensat de indiferența pe care o afișa la încercările mele de a-i copia metodele deductive. Luă bastonul din mâna mea și-l studie câteva clipe. Cu mare interes, își lăsă jos țigara și se duse cu el la fereastră. Îl cerceta acum cu o lupă.

— Interesant, dar elementar, zise el, întorcându-se în locul său favorit. Există pe baston niște indicii care ne pot duce la unele deducții.

— Mi-a scăpat ceva? am întrebat mândru. Nu cred că am trecut peste vreun lucru important.

— Mă tem, dragă Watson, că majoritatea concluziilor tale erau eronate. Atunci când am spus că mă stimulezi, am considerat că erorile tale m-au ghidat adesea spre adevăr. Rolul tău nu e unul rău în întregime. Acest om este, desigur, un medic de țară, care merge mult pe jos...

— Deci am avut dreptate.

— Până la un punct.

— Cam tot ce am afirmat.

— Nu, nu, dragă Watson, nu tot. De exemplu, un dar pentru doctor vine mai curând din partea unui spital, nu de la o asociație de vânătoare, iar când inițialele C.C. sunt plasate înaintea spitalului, te gândești la cuvintele Charing Cross, firește.

Arthur Conan Doyle

- Poate că ai dreptate.
- Cam așa trebuie cercetat. Dacă pornim de la această ipoteză de lucru, avem baza de la care putem construi ceva despre vizitatorul nostru necunoscut.
- Putem concluziona că C.C.H. înseamnă Charing Cross Hospital. Ce altceva urmează?
- Îmi știi metodele. Ce crezi că urmează? Aplică-le!
- Cred că singurul lucru evident este că omul acesta a lucrat în oraș înainte să plece la țară.
- Ne putem aventura mai mult de atât. Uită-te la obiect în lumina asta. Cu ce ocazie i s-ar fi oferit? Când s-ar fi strâns laolaltă prietenii săi ca să-i ofere o dovadă a recunoștinței lor? Evident, atunci când doctorul Mortimer s-a retras din activitate de la spital și a început să lucreze pe cont propriu. Știm că a fost o festivitate. Credem că există diferențe serioase între lucrul la un spital din oraș și un cabinet de la țară. Să presupunem deci că aceea a fost ocazia festivității?
- Pare foarte probabil.
- Mai observăm că n-a făcut parte din conducerea spitalului deoarece doar un om bine poziționat în viața medicală londoneză poate deține o astfel de poziție și el nu s-ar fi dus la țară. Atunci ce era vizitatorul nostru? Era din spital, dar nu din conducerea acestuia. Putea fi un chirurg obișnuit sau un doctor ceva mai priceput decât un proaspăt absolvent. Și a plecat din spital acum cinci ani, data menționată pe baston. Astfel că medicul tău de familie a dispărut, iar în locul său s-a ivit un tânăr

CÂINELE DIN BASKERVILLE

de nici treizeci de ani, amabil, lipsit de ambiție, distrat, posesor al unui câine favorit, pe care l-aș descrie mai mare decât un terrier, dar mai mic decât un mastiff.

Am râs în timp ce Sherlock Holmes se lăsa pe spătarul scaunului său și trăgea din țigară scoțând cercuri de fum ce urcau până în tavan.

— În privința ultimei părți, n-am cum să te verific, am replicat, dar nu e greu să afli câteva lucruri despre vârsta și cariera lui.

De pe micul meu raft medical, am luat Medical Directory și i-am căutat numele. Erau câțiva de Mortimer, însă doar unul putea fi vizitatorul nostru. Am citit cu glas tare ce scria despre el.

— Mortimer, James, M.R.C.S., 1882, Dartmoor, Devon. Chirurg, între 1882-1884, la Charing Cross Hospital. Câștigător al Premiului Jackson pentru patologie comparată, cu eseul intitulat „Este boala o reversie?”. Membru corespondent al Societății Suedeze de Patologie. Autor al lucrărilor: „Ciudățeniile ale atavismului“ (Lancet, 1882) și „Progresăm?“ (Jurnalul de Psihologie, martie 1883). Funcționar medical al parohiilor Grimpen, Thorsley și High Barrow.

— Nicio mențiune despre vreo partidă de vânătoare, Watson, zise Holmes cu un zâmbet răutăcios, dar e vorba de un medic de țară, așa cum ai observat. Consider că deducțiile mele au fost juste. Ca și adjectivele amabil, lipsit de ambiție, distrat. Doar un om amabil primește daruri pentru serviciul făcut, doar unul lipsit de ambiție părăsește Londra și pleacă la țară și

Arthur Conan Doyle

doar unul distrat își uită bastonul și nu-și lasă cartea de vizită după o oră de așteptare.

— Dar câinele?

— Avea obiceiul să meargă în urma stăpânului și să-i ducă bastonul. Fiind destul de greu, câinele l-a ținut de la mijloc, iar urmele colților se văd bine. Fălcile acestuia sunt prea mari pentru un terrier, după urmele lăsate, dar nu destul de mari pentru un mastiff. Poate că e un cocker spaniel.

Se ridicase și umbla prin cameră în timp ce vorbea. Se opri lângă fereastră. Vorbea atât de convingător, că am fost surprins. Am întrebat:

— Prietene, cum putem fi siguri de asta?

— Parcă și văd câinele în pragul ușii de la intrare. Are o zgardă de la stăpânul său. Te rog, nu te mișca, Watson! Este unul de-al tău, profesional vorbind, iar prezența ta îmi este utilă. Acum este momentul dramatic al destinului, Watson, când auzi pe cineva urcând scara și nu știi dacă va aduce ceva bun ori ceva rău. Ce vrea doctorul James Mortimer, om de știință, de la Sherlock Holmes, specialist în crime? Intrați!

Prezența vizitatorului nostru nu era o surpriză pentru mine. Mă așteptam la un medic tipic de la țară. Era foarte înalt, subțire, cu nasul lung ca un cioc ce se iveaua dintre doi ochi ficși, gri, apropiați unul de altul și strălucitori, aflați în spatele unor ochelari cu rame aurite. Hainele îi erau cam ponosite. Deși tânăr, era puțin cocoșat și mergea cu capul înainte de parcă ar fi

CÂINELE DIN BASKERVILLE

pipăit obiectele. De cum intră, ochii i se opriă asupra bastonului din mâna lui Holmes și veni în fugă spre acesta, spunând:

— Nu știam sigur dacă l-am uitat aici sau în Biroul Naval. Nu trebuie să-l pierd pentru nimic în lume!

— Un dar, înțeleg, zise Holmes.

— Da, domnule.

— De la Charing Cross Hospital?

— De la doi prieteni de-ai mei, cu ocazia nunții mele.

— Asta e de rău, zise Holmes, clătinând din cap.

Doctorul Mortimer clipi din spatele ochelarilor, mirat:

— De ce e rău?

— Ne-ați cam dat peste cap deducțiile. De la nunta dumneavoastră spuneți?

— Da, domnule, m-am căsătorit și de aceea am plecat din spital. Îmi doream propria casă.

— Înseamnă că, totuși, nu ne-am înșelat prea tare, zise Holmes. Iar acum, doctore James Mortimer...

— Doar un umil M.R.C.S.

— Și un om cu o minte precisă, firește.

— Un cercetător științific, domnule Holmes, un culegător de scoici de pe țărmul marelui ocean al necunoscutului. Presupun că mă adresez domnului Sherlock Holmes și nu...

— Nu. Dânsul este prietenul meu, doctorul Watson.

— Mă bucur să vă cunosc, domnule. Am auzit de dumneavoastră odată cu cazurile marelui detectiv. Sunteți foarte interesant pentru mine, domnule Holmes.

Arthur Conan Doyle

Nu prea mă așteptam să aveți un craniu așa dolicocefalic, cu asemenea dezvoltare supraorbitală marcantă. Nu vă supărați să vă ating cu degetul fisura parietală? Un ghips cu craniul dumneavoastră, cât timp originalul vă aparține, ar fi o mândrie pentru orice muzeu antropologic. Mărturisesc că vă invidiez craniul.

Sherlock Holmes îi făcu semn să ia loc straniului vizitator.

— Sunteți un gânditor entuziast în domeniul dumneavoastră, domnule, ca și mine, în al meu, zise el. Observ, după arătătorul dumneavoastră, că vă faceți singur țigările. Nu ezitați să vă aprindeți una!

Omul scoase hârtie și tutun, apoi își răsuci o țigară cu o surprinzătoare dexteritate. Avea degete lungi și agile ca antenele neobosite ale unei insecte.

Holmes tăcea, însă îi ghiceam interesul pentru vizitator după sclipirile din priviri.

— Presupun, domnule, zise el până la urmă, că n-ați venit, atât aseară, cât și azi, doar să-mi cercetați craniul.

— Nu, domnule, deși mă bucur de oportunitatea avută ca să o fac. Am venit la dumneavoastră pentru că nu sunt un om practic și pentru că m-am confruntat brusc cu o problemă foarte serioasă și neobișnuită. Recunosc că sunteți al doilea mare expert din Europa...

— Chiar așa, domnule? Pot să vă întreb cine are onoarea să fie primul? întrebă Holmes, puțin nervos.

— Domnul Bertillon este considerat de mediul științific drept primul...

— Atunci de ce nu vă duceți la el?

CÂINELE DIN BASKERVILLE

— Însă pentru lucrurile practice se știe că sunteți neîntrecut! Cred, domnule, că nu v-am deranjat...

— Foarte puțin, răspunse Holmes. Cred, doctore Mortimer, că introducerea a fost destul de lungă și că ar trebui să-mi spuneți pe scurt pentru ce problemă îmi solicitați ajutorul.